

Rondetafelgesprek over het wetsvoorstel Planmatige aanpak Onderwijshuisvesting

27 maart 2025

Position Paper

Inleiding

Dik twee miljoen kinderen en zo'n tweehonderdduizend leerkrachten en ondersteunend personeel gaan dagelijks naar school. Ruim de helft van hen komt daarbij terecht in een gebouw dat sterk verouderd is. Óf het voldoet niet (meer) aan fundamentele eisen die het bouwbesluit stelt, óf het is niet geschikt voor het onderwijs van vandaag, óf het heeft een ongezond binnenklimaat heeft, óf het is niet koel te krijgen in de zomer en niet warm in de winter, óf er zijn enorme ingrepen nodig om het gebouw klimaatproof te krijgen. Meestal gaat het zelfs om meerdere van deze problemen tegelijk. Zoals ook blijkt uit de tabel hiernaast uit het Oberon-rapport uit 2023.

Schoolgebouwen die:

Voldoen aan de arbo-eisen voor binnenklimaat	7 %
Voldoende adaptief is voor inclusie of andere onderwijsconcepten	9 %
Voldoende toegankelijk is	63 %
Energieneutraal is of beter	2 %

Bron: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?did=2023D04083&id=2023D04083>

Deze situatie is slecht voor de leer,- en werk prestaties van kinderen en leerkrachten en voor hun gezondheid en ziekteverzuim. Het is soms zelfs kunst en vliegwerk om de schoolgebouwen veilig te houden. Deze (nood)situatie is al zeker sinds 2016 bekend ([rapport Regioplan](#)) maar opeenvolgende kabinetten kiezen er steeds niet voor om structureel te investeren in de gebouwen waar onze kinderen de hélf van hun wakkere leven doorbrengen.

Toekomstbestendige schoolgebouwen nodig

Gemeenten en schoolbesturen hebben al geruime tijd de ambitie om de verouderde schoolgebouwen aan te pakken en toekomstbestendige, duurzame en gezonde schoolgebouwen te realiseren die geschikt zijn voor hedendaags en inclusief onderwijs. In 2018 riep de VNG, samen met de PO-raad en de VO-raad, op tot een drietal wijzigingen in de wetgeving rond onderwijshuisvesting. Na veel overleg tussen de diverse partijen ligt er nu dan een wetsvoorstel voor dat de uitvoeringshobbels die wij destijds signaleerden zo veel mogelijk glad te strijken.

Het overkoepelende doel van de voorgestelde wijzigingen; komen tot een meer planmatige en doelmatige aanpak van bouw, beheer en onderhoud van schoolgebouwen in het funderend onderwijs onderschrijven wij nog altijd volledig. De belangrijkste onderdelen van het voorstel:

- een verplicht Integraal Huisvestingsplan (IHP),
- verduidelijking van het begrip renovatie en
- het opheffen van het investeringsverbod in het Primair Onderwijs (PO)

Deze punten komen overeen met onze oproep en kunnen een bijdrage leveren aan het bereiken van dat doel. Dat geldt overigens ook voor de stappen die het ministerie, de onderwijsraden en de VNG zetten in het [programma](#),- en het [innovatieprogramma](#) onderwijshuisvesting.

Tegelijk moeten we helaas constateren dat de grootste belemmering om de scholen waarin onze kinderen dagelijks les krijgen en waarin onze leerkrachten dagelijks aan het werk moeten te laten voldoen aan de eisen van vandaag opnieuw niet wordt aangepakt Dit komt door het jaar na jaar oplopende tekort aan financiën.

Interdepartementaal beleidsonderzoek onderwijshuisvesting: niks doen maakt het veel duurder

Uw kamer heeft in de recente geschiedenis regelmatig onderzoeken voorgelegd gekregen waarin dit tekort aan de orde werd gesteld. Het laatste van deze rapporten was het [IBO Onderwijshuisvesting](#)

uit 2021. In dit rapport wordt het tekort becijferd op € 730 miljoen per jaar (prijsspeil 2019). Door inflatie, kostenstijgingen, en voortschrijdend achterstallig onderhoud is dit bedrag inmiddels opgelopen naar € 1,2 miljard. Per jaar! En ieder jaar dat hier niet op wordt gehandeld loopt de meter op. Hetzelfde IBO adviseerde het rijk een stappenplan om uit de klem te komen waarin onderwijshuisvesting al jaren vastzit: Organiseer een:

1. Passende bekostiging;
2. Heldere governance;
3. Duurzame kennisinfrastructuur om standaardisatie te bevorderen.

Het voorliggend wetsvoorstel draagt in positieve zin bij aan stap twee, en kan daarom op onze instemming rekenen. Met stap drie zijn ook we samen bezig, in de eerder genoemde programma's. Maar stap één is niet voor niets als eerste genoemd! Vergeleken bij de ontbrekende bedragen om gemeenten in staat te stellen deze opgave fatsoenlijk in te vullen zijn de efficiencywinsten van stap twee en drie klein bier.

Wat vragen wij u?

Voer de voorgestelde wetswijzigingen dus vooral door, maar belangrijker: stel jaarlijks 1,2 miljard euro extra beschikbaar voor de enorme vervangingsopgave van schoolgebouwen tot 2050. Deze oproep wordt al langer ondersteund door een brede coalitie aan maatschappelijke partijen, zoals in het [Manifest goede schoolgebouwen](#) van september 2022. De kinderen van Nederland en hun leerkrachten zullen u er dankbaar voor zijn en u terugbetalen met betere leerprestaties en een betere gezondheid en welzijn.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93

info@vng.nl

maart 2025